

## LEKCE 8

### Gramatické penzum

- slovo tvorba: odvozování slov řeckými předponami a příponami
- slovo tvorba: shrnutí a doplnění (odvozování slov latinskými příponami)

### Lexikální okruh

- klinické termíny

### Cíle lekce

- analyzovat strukturu slov v klinických i anatomických termínech
- porozumět významu lékařských termínů na základě znalostí principů slovo tvorby

### Slovo tvorba - odvozování slov řeckými předponami

Řecké předpony mají obdobnou funkci jako latinské prefixy probírané v 7. lekci. Slouží k pozměnění významu základového slova z hlediska označení místa, času, identifikace nebo negace. Většina řeckých prefixů pochází z předložek.

#### Přehled základních řeckých předpon

předpona	význam	příklad	český ekvivalent
<b>a- (an-)</b>	zápor	<i>apnoë</i> <i>anaemia</i>	zástava dechu chudokrevnost
<b>ana-</b>	1. opět, znovu 2. roz-	<i>anastomōsis</i> <i>analysis</i>	spojení, propojení rozklad
<b>anti- (ant-)</b>	proti	<i>antisēpsis</i>	ničení choroboplodných zárodků dezinfekcí
<b>apo-</b>	od, pryč	<i>apophysis</i>	výrůstek, hrbolek kosti
<b>cata-</b>	z, ze (shora dolů)	<i>catarrhus</i>	katar (zánět sliznice provázený tvorbou sekretu)
<b>dia- (di-)</b>	1. roz- 2. skrz 3. mezi	<i>diagnōsis</i> <i>diabētēs</i> <i>diencephalon</i>	rozpoznání (nemoci) úplavice mezimozek
<b>dys-</b>	porucha, obtížnost	<i>dystrophia</i> <i>dyspnoë</i>	porucha výživy dušnost, namáhavé dýchání
<b>ec-, ecto-, exo-</b>	vně, mimo	<i>ectopia</i>	chybné uložení orgánu mimo své obvyklé místo
<b>en- (em-)</b>	v, dovnitř	<i>encephalon</i> <i>embolia</i>	mozek vmetnutí
<b>endo- (end-)</b>	uvnitř	<i>endocardium</i>	srdeční nitroblána
<b>epi- (ep-)</b>	na, nad, při	<i>epidermis</i> <i>epigastrium</i> <i>epicardium</i>	pokožka nadbřišek přísrdečník
<b>eu-</b>	dobře, normální stav	<i>euthanasia</i> <i>eupnoë</i>	důstojné ukončení života normální dýchání
<b>hyper-</b>	1. nad (místně) 2. zvýšená činnost	<i>hypertonia</i> <i>hypertrophia</i>	zvýšený tlak, napětí zbytnění, zvětšení
<b>hypo- (hyp-)</b>	1. pod (místně) 2. snížený stupeň	<i>hypophysis</i> <i>hypotrophia</i>	mozkový podvěsek podvýživa

<b>meta- (met-)</b>	1. za, po 2. změna	<i>metencephalon</i> <i>metastasis</i> <i>metabolismus</i>	zadní mozek druhotné ložisko látková přeměna
<b>para- (par-)</b>	1. při, vedle 2. podobnost	<i>paramētrium</i> <i>parasitus</i> <i>paratyphus</i>	děložní vazivo příživník, parazit onemocnění podobné tyfu
<b>peri-</b>	kolem, okolo	<i>periosteum</i> <i>pericardium</i>	okostice osrdečník
<b>pro-</b>	před	<i>prognōsis</i>	předpověď
<b>syn- (sy-, sym-)</b>	s, se, spolu	<i>synostōsis</i>  <i>syndrōma</i>	kostěný srůst sousedních kostí soubor příznaků určitého onemocnění

### Slovtvorba - odvozování slov řeckými příponami

Odvozováním slov pomocí sufixů se rozumí připojení přípony ke genitivnímu kmeni základového slova. I přípony fungují jako nositelé specifického významu, tzn. upravují nebo pozměňují význam derivovaného slova. Následující přehled řeckých substantivních přípon obsahuje ty nejdůležitější a nejčastěji používané, jejichž znalost je zásadní zejména pro orientaci v klinické terminologii.

#### Přehled základních řeckých přípon

##### Substantivní přípony

<b>předpona</b>	<b>význam</b>	<b>příklad</b>	<b>český ekvivalent</b>
<b>-ia</b>	onemocnění	<i>ischaemia</i>	místní nedokrevnost tkáně nebo orgánu
<b>-iāsis</b>	onemocnění (její původ nebo přirovnání)	<i>cholēlithiāsis</i> <i>psōriāsis</i>	žlučové kameny lupénka
<b>-ismus</b>	onemocnění, odchylka od normy	<i>alcoholismus</i> <i>strabismus</i>	nadměrné užívání alkoholu šilhání
<b>-itis</b>	zánět	<i>arthritis</i>	zánět kloubu
<b>-ōsis</b>	onemocnění (pro které není charakteristický zánět)	<i>nephrosis</i>  <i>psychosis</i>	nezánětlivé onemocnění ledvin duševní onemocnění
<b>-ōma</b>	nádor	<i>myōma</i>	nezhoubný nádor ze svalové tkáně
<b>-ōmatōsis</b>	mnohonásobný výskyt nádorů	<i>myōmatōsis</i>	mnohonásobný výskyt nádorů ze svalové tkáně

Další přehledy shrnují a doplňují řecké a latinské sufixy, o kterých již byl veden výklad v předcházejících lekcích.

##### Řecké adjektivní přípony - shrnutí

<b>přípona</b>	<b>význam</b>	<b>příklad</b>	<b>český ekvivalent</b>
<b>-eus, a, um</b>	vztah, příslušnost	<i>oesophageus, a, um</i>	jícnový, patří k jícnu
<b>-icus, a, um</b>	vztah, příslušnost	<i>gastricus, a, um</i>	žaludeční
<b>-ideus, a, um</b>	podobnost	<i>pterygoideus, a, um</i>	křídlový (podobný křídlu)

### Latinské substantivní přípony – shrnutí a doplnění

přípona	význam	příklad	český ekvivalent
- <b>(c)ulus, a, um</b> - <b>ellus, a, um</b> - <b>olus, a, um</b>	zdrobněliny	<i>denticulus</i> <i>cerebellum</i> <i>artēriola</i>	zoubek mozeček tepénka
- <b>itās</b>	1. vlastnost 2. stav	<i>aciditās</i> <i>dēformitās</i>	kyselost znetvoření
- <b>(t)iō</b> - <b>(s)iō</b> - <b>(x)iō</b>	činnost nebo její výsledek	<i>abductiō</i> <i>tensiō</i> <i>flexiō</i>	odtažení napětí, tlak ohýbání, ohnutí, ohyb
- <b>(t)or</b> - <b>(s)or</b> - <b>(x)or</b>	činitel	<i>abductor</i> <i>tensor</i> <i>flexor</i>	odtahovač napínač ohybač
- <b>(t)ūra</b> - <b>(s)ūra</b>	činnost nebo její výsledek	<i>curvātūra</i> <i>incīsūra</i>	zakřivení zářez

### Latinské adjektivní přípony – shrnutí a doplnění

přípona	význam	příklad	český ekvivalent
- <b>ālis, e</b> - <b>āris, e</b>	vztah, příslušnost	<i>temporālis, e</i> <i>mūsculāris, e</i>	spánkový svalový
- <b>ātus, a, um</b>	opatřený něčím	<i>caudātus, a, um</i>	opatřený ocasem, ocasatý
- <b>eus, a, um</b> - <b>āneus, a, um</b>	vztah, příslušnost	<i>osseus, a, um</i> <i>cutāneus, a, um</i>	kostní kožní
- <b>ilis, e</b> - <b>ibilis, e</b>	možnost, schopnost	<i>fragilis, e</i> <i>operābilis, e</i>	křehký, lámavý operovatelný
- <b>ōsus, a, um</b>	1. příslušnost 2. hojnost	<i>vēnōsus, a, um</i> <i>ulcerōsus, a, um</i>	žilní vředovitý

### Nejběžnější řecké slovní základy a příklady jejich odvození

V anatomických termínech se nejčastěji uplatňují latinská slova, převaha řeckých slovních základů je zase příznačná pro klinickou terminologii. Následující tabulka představuje výběr z nejběžnějších řeckých výrazů, jejichž znalost je stěžejní zejména pro pochopení významu klinických a patologických termínů (podrobněji bude o nich pojednáno v 9. lekci věnované kompozici termínů).

řecká pojmenování anatomických struktur	význam	příklad	český ekvivalent
<b>arthr-</b>	kloub (arthron)	<i>arthrītis</i> <i>arthrōsis</i> <i>synarthrōsis</i>	zánět kloubu nezánětlivé onemocnění kloubu pevný kloub (spojení kostí bez kloubní dutiny)
<b>cardi-</b>	srdce (kardiā)	<i>endocardium</i> <i>pericardium</i>	srdeční nitroblána osrdečník
<b>cephal-</b>	hlava (kefalē)	<i>diencephalon</i> <i>metencephalon</i>	mezimozek zadní mozek
<b>chondr-</b>	chrupavka (chondros)	<i>perichondrium</i> <i>synchondrōsis</i>	ochrustavice (obal chrupavky) chrupavčité spojení kostí
<b>dermat-</b>	kůže (derma)	<i>ectoderma</i> <i>entoderma</i>	vnější zárodečný list vnitřní zárodečný list

<b>metr-</b>	děloha (mētrā)	<i>endomētrium</i> <i>paramētrium</i> <i>perimētrium</i>	děložní sliznice děložní vazivo pobřišnicový obal dělohy
<b>my-</b>	sval (mys)	<i>myōma</i>  <i>myomētrium</i>	nezhoubný nádor ze svalové tkáně děložní svalovina
<b>odont-</b>	zub (odūs)	<i>parodontōsis</i> <i>periodontium</i>	onemocnění tkáně v okolí zubu závěsný aparát zubu
<b>phys-</b>	růst (fyesthai)	<i>apophysis</i> <i>diaphysis</i>	výrůstek, hrbolek kosti střední část dlouhých kostí
<b>řecká pojmenování fyziologických procesů</b>	<b>význam</b>	<b>příklad</b>	<b>český ekvivalent</b>
<b>aesth-</b>	cítit, vnímat (aisthanesthai)	<i>anaesthēsia</i> <i>dysaesthēsia</i>	z necitlivění porucha citlivosti
<b>pnoē</b>	dýchat (pnein)	<i>eupnoē</i> <i>dyspnoē</i> <i>apnoē</i>	normální dýchání dušnost, namáhavé dýchání zástava dechu
<b>ton-</b>	napětí, tlak (tonos)	<i>hypertonia</i> <i>hypotonia</i>	zvýšený tlak, napětí snížený tlak, napětí
<b>troph-</b>	živit (trefein)	<i>eutrophia</i> <i>dystrophia</i> <i>atrophia</i>	dobrý stav výživy porucha výživy nevýživa, zmenšení (orgánu), úbytek (tkáně)

## SLOVNÍ ZÁSOKA

<b>āctivus, a, um</b>	aktivní, činný
<b>adenōma, matis, n.</b>	nezhoubný nádor ze žlázo­vého epitelu
<b>anamnēsis, is, f.</b>	předchorobí (pacienta)
<b>in anamnēsī</b>	v předchorobí (pacienta)
<b>anoxia, ae, f.</b>	nepřítomnost kyslíku
<b>antibiōticum, ī, n.</b>	antibiotikum
<b>anūria, ae, f.</b>	zástava/porucha tvorby, vylučování moči
<b>aponeurōsis, is, f.</b>	šlachová blána (plošně rozprostřená)
<b>artēriālis, e</b>	tepenný
<b>carcinōmatōsus, a, um</b>	rakovinný, rakovinový
<b>cataracta, ae, f.</b>	šedý zákal
<b>catarrhus, ī, m.</b>	katar (typ povrchového zánětu sliznic, provázený značnou tvorbou sekretu)
<b>cerebellum, ī, n.</b>	mozeček
<b>cūra, ae, f.</b>	péče, starost
<b>cūrātus, a, um</b>	ošetřený, léčený
<b>diagnōsis, is, f.</b>	diagnóza (roznování, určení)
<b>diaphragma, matis, n.</b>	1. bránice; 2. mezistěna, přepážka; 3. dno mezimozek
<b>diencephalon, ī, n.</b>	mezimozek
<b>dystrophia, ae, f.</b>	porucha výživy
<b>ectopia, ae, f.</b>	výskyt orgánu mimo obvyklé místo
<b>empyēma, matis, n.</b>	tělesná dutina vyplněná hnisem
<b>epigastrium, ī, n.</b>	nadbríšek
<b>epiglōttis, tidis, f.</b>	hrtanová příklopka

<b>exclūsiō, ōnis, f.</b>	vyloučení
<b>exōcrīnus, a, um</b>	s vnější sekrecí (se samostatným vývodem na povrch těla nebo do dutiny orgánu), exokrinní vlákno
<b>fibra, ae, f.</b>	nezhoubný nádor z vazivové tkáně
<b>fibrōma, matis, n.</b>	vazivový
<b>fibrōsus, a, um</b>	dáseň
<b>gingīva, ae, f.</b>	neutišitelné zvracení
<b>hyperemesis, is, f.</b>	vysoký/zvýšený tlak
<b>hypertēnsiō, ōnis, f. (hypertonia, ae, f.)</b>	podbřišek
<b>hypogastrium, īī, n.</b>	mozkový podvěsek, hypofýza
<b>hypophysis, is, f.</b>	nečinnost, klid
<b>ināctīvitās, ātis, f.</b>	nepříznivý
<b>īnfaustus, a, um</b>	otrava
<b>intoxicātiō, ōnis, f.</b>	nezhoubný nádor z tukové tkáně
<b>lipōma, matis, n.</b>	místní
<b>locālis, e</b>	bradavkový, bodcovitý
<b>mastoīdeus, a, um</b>	melanom (nádor složený z melanoblastů)
<b>melanōma, atis, n.</b>	záprstí ruky
<b>metacarpus, ī, m.</b>	nártní, týkající se nártu
<b>metatarsālis, e</b>	záprstí nohy, nárt
<b>metatarsus, ī, m.</b>	zadní mozek
<b>metencephalon, ī, n.</b>	zánět svalů
<b>myītis, ītidis, f.</b>	srdeční svalovina
<b>myocardium, īī, n.</b>	nezhoubný nádor ze svaloviny
<b>myōma, matis, n.</b>	mnohonásobný výskyt nádorů ze svalové tkáně
<b>myōmatōsis, is, f.</b>	místní odumření tkáně
<b>necrōsis, is, f.</b>	ledvina
<b>nephros, ī, m.</b>	nervová buňka
<b>neuron, ī, n.</b>	zánět oka
<b>ophthalmia, ae, f.</b>	ležící v okolí nosu nebo nosní dutiny
<b>paranāsālis, e</b>	infekční nemocnění podobné tyfu
<b>paratýphus, ī, m.</b>	1. nástěnný; 2. temenní
<b>parietālis, e</b>	příušní žláza
<b>parōtis, tidis, f.</b>	týkající se okostice, periost(e)ální
<b>periostr(e)ālis, e</b>	okostice
<b>periosteum, ī, n.</b>	vnější, okrajový, obvodový
<b>periphēricus, a, um</b>	pobřišnice
<b>peritoneum, ī, n.</b>	zánět/zápal plic
<b>pneumonia, ae, f.</b>	předpověď
<b>prognōsis, is, f.</b>	postupující, pokračující
<b>prōgressīvus, a, um</b>	duše
<b>psýchē, ēs, f.</b>	hnisavý
<b>pūrulentus, a, um</b>	revmatický, vztahující se k revmatismu
<b>rheumaticus, a, um</b>	sarkom (zhoubný nádor z pojivové tkáně)
<b>sarcōma, matis, n.</b>	stařecký
<b>senīlis, e</b>	bohatý na sérum, serózní
<b>serōsus, a, um</b>	zánět dutin
<b>sinusītis, tidis, f.</b>	obratel
<b>spondylus, ī, m.</b>	zúžení
<b>stenōsis, is, f.</b>	méně náhlý
<b>subacūtus, a, um</b>	podhlavičkový, ležící pod hlavou (hlavičkou)
<b>subcapitālis, e</b>	subdurální (ležící pod tvrdou mozkovou plenou)
<b>subdurālis, e</b>	náklonnost, sympatie
<b>sympathia, ae, f.</b>	

**syndesmōsis, is, f.**  
**thrombōsis, is, f.**  
**thyroīdeus, a, um**  
**ulcerōsus, a, um**  
**vāsculāris, e**  
**vīscerālis, e**  
**vītaminum, ī, n.**

vazivové spojení kostí  
trombóza (srážení krve v cévách)  
štítný, týkající se štítné žlázy  
vředovitý, vředový  
cévní  
útrobní, týkající se vnitřních orgánů  
vitamin

## **CVIČENÍ**

### **1. Přeložte do češtiny následující anatomické termíny:**

Apophysis, diaphysis, epiphysis \_\_\_\_\_

Synarthrosis per synchondrosim, syndesmosim, symphysisim \_\_\_\_\_

Ossa metacarpi \_\_\_\_\_

Tarsus cum metatarso \_\_\_\_\_

Processus mastoideus ossis temporalis \_\_\_\_\_

Aponeurosis musculi bicipitis brachii \_\_\_\_\_

Cartilago epiglottidis \_\_\_\_\_

Tunica mucosa uteri seu endometrium \_\_\_\_\_

Tunica fibrosa seu parametrium \_\_\_\_\_

Tunica serosa seu perimetrium \_\_\_\_\_

Peritoneum parietale, viscerale \_\_\_\_\_

Pars costalis diaphragmatis \_\_\_\_\_

Glandula parotis \_\_\_\_\_

Diencephalon \_\_\_\_\_

Systema nervosum periphericum \_\_\_\_\_

Ectoderma, entoderma \_\_\_\_\_

### **2. Přeložte do češtiny následující klinické termíny:**

Diagnosis per exclusionem \_\_\_\_\_

Prognosis infausta \_\_\_\_\_

Dyspnoe, apnoe, eupnoe \_\_\_\_\_

Dysaesthesia \_\_\_\_\_

Hypotonia uteri \_\_\_\_\_

Hypovitaminosis \_\_\_\_\_

Paratyphus \_\_\_\_\_

Ectopia cordis \_\_\_\_\_

Empyema subdurale \_\_\_\_\_

Hyperemesis gravidarum \_\_\_\_\_  
Pleuritis carcinomatosa \_\_\_\_\_  
Myomatosis uteri \_\_\_\_\_  
Catarrhus bronchialis \_\_\_\_\_  
Sarcoma periostale \_\_\_\_\_  
Syndroma spinale \_\_\_\_\_  
Thrombosis imminens \_\_\_\_\_  
Extractio chirurgica dentis permanentis cum anaesthesia locali \_\_\_\_\_

Anoxia cerebelli post stenosis carotidis \_\_\_\_\_  
Atrophia musculi ex inaktivitate \_\_\_\_\_  
Colitis ulcerosa in anamnesi \_\_\_\_\_  
Suspicio cirrhosis hepatis alcoholicae \_\_\_\_\_  
Status post hepatitis infectiosam \_\_\_\_\_  
Carcinoma laryngis cum metastasibus ad pulmones \_\_\_\_\_

Sinusitis paranasalis subacuta \_\_\_\_\_  
Arthritis rheumatica digitorum manuum \_\_\_\_\_  
Fibroma hypogastrii lateris dextri \_\_\_\_\_

**3. Přeložte do latiny následující anatomické termíny:**

šikmý průměr \_\_\_\_\_  
okostice \_\_\_\_\_  
ochrustavice (obal chrupavky) \_\_\_\_\_  
ozubice \_\_\_\_\_  
jazyk \_\_\_\_\_  
lícní (jařmová) kost \_\_\_\_\_  
vedlejší nosní dutiny \_\_\_\_\_  
šlachová blána jazyka \_\_\_\_\_  
hřbetní vazy nártu \_\_\_\_\_  
cévní systém \_\_\_\_\_  
vazivový osrdečník \_\_\_\_\_  
srdeční nitroblána \_\_\_\_\_  
přísrdečník \_\_\_\_\_  
zadní mozek \_\_\_\_\_  
štítná žláza \_\_\_\_\_

#### 4. Přeložte do latiny následující klinické termíny:

Chudokrevnost	_____
Ochabnutí srdeční svaloviny	_____
Vysoký krevní tlak	_____
Cukrovka	_____
Hnisavý zánět průdušek	_____
(Nezánětlivé) onemocnění závěsného aparátu zubu	_____
_____	
Zástava tvorby moči v ledvinách	_____
Mnohonásobný výskyt tukových nádorů slinivky břišní	_____
_____	
Stařecký šedý zákal	_____
Snížená kyselost žaludku	_____
Nepřavidelnost úhlu dolní čelisti	_____
Antibiotikum proti černému kašli	_____
Stav po akutním zápalu plic	_____
Embolie pravé horní plicní žíly	_____
Metastáze rakoviny do mozku	_____
Příznaky akutního zánětu mandlí	_____
Operace mozkového podvěsku kvůli nádoru ze žlázo­vého epitelu	_____
_____	
Odumírání jaterní tkáně po otravě	_____
Zánět mozku po zánětu příušní žlázy	_____

#### 5. Vyjádřete logické protiklady následujících termínů:

hypertensio acuta	_____
dystrophia	_____
epigastrium	_____
diastole	_____
nervus infraorbitalis	_____
musculus flexor digitorum brevis	_____
carcinoma operabile	_____
cura praeoperativa	_____
glandulae exocrinae	_____
sympathia	_____



6. K latinskému prefixu přiřaďte řecký prefix z rámečku a uveďte jejich společný význam:

**hyper- endo- a- anti- hypo- peri- syn- exo- meta- apo-**

intra-		
circum-		
com-		
contra-		
de-		
extra-		
in-		
post-		
sub-		
super-/supra-		

7. Oddělte prefixy svislou čarou a zakroužkujte jeho správný význam u následujících termínů:

anamnesis:	1. znovu, opět	2. roz-	
diagnosis:	1. roz-	2. skrz	3. mezi
diaphragma:	1. roz-	2. skrz	3. mezi
distensio:	1. roz-	2. zápor	
incontinentia:	1. v, dovnitř	2. zápor	
intoxicatio:	1. v, dovnitř	2. zápor	
paranasalis:	1. při, vedle	2. podobnost	
pertussis:	1. skrz, přes	2. vysoký stupeň	
retentio:	1. znovu, opět	2. zpět	
subluxatio:	1. pod, dole	2. nižší stupeň	

**8. Do tabulky rozřad'te sufixy podle jejich možných významů:**

-alis, -aneus, -aris, -atus, -bilis, -(c)ulus, -ellus, -eus, -ia, -iasis, -icus, -ideus, -ilis, -io, -ismus, -itas, -itis, -olus, -oma, -omatosis, -or, -osis, -osus (2x), -ura

činitel	činnost, výsledek činnosti	hojnost	možnost, schopnost	onemocnění	opatřený něčím	podobnost	vlastnost, stav	vztah, příslušnost	zdrobnělina

9. a) Od daných termínů utvořte názvy zánětlivých onemocnění a zapojte je do předložkové vazby:

<b>arthron (kloub)</b>	<b><i>arthritis</i></b>	<b><i>post arthritidem</i></b>
myocardium	_____	<i>cum</i> _____
gingiva	_____	<i>contra</i> _____
nephros	_____	<i>e</i> _____
encephalon	_____	<i>status post</i> _____
larynx	_____	<i>in</i> _____
sinus	_____	<i>ante</i> _____

b) Od daných termínů utvořte názvy nezářlivých onemocnění a spojte je s předložkou:

<b>arthron</b>	<b><i>arthrosis</i></b>	<b><i>status post arthrosim</i></b>
nephros	_____	<i>in</i> _____
hepar	_____	<i>propter</i> _____
derma	_____	<i>sine</i> _____
spondylus	_____	<i>post</i> _____
neuron	_____	<i>contra</i> _____
psyche	_____	<i>cum</i> _____

c) Od daných termínů utvořte názvy nádorových onemocnění a zapojte je do vazby:

<b>aden (žláza)</b>	<b><i>adenoma</i></b>	<b><i>contra adenoma</i></b>
hepar	_____	<i>cum</i> _____
fibra	_____	<i>excisio</i> _____
osteon (kost)	_____	<i>extra</i> _____
mys (sval)	_____	<i>in</i> _____
chondros (chrupavka)	_____	<i>e</i> _____
lipos (tuk)	_____	<i>propter</i> _____

**10. Od následujících slov odvozujte pomocí prefixů a sufixů:**

activus:	nečinný	_____
	aktivita	_____
	nečinnost	_____
vena:	žilní	_____
	žilka	_____
	nitrožilní	_____
	mezižilní	_____
tendo:	šlachový	_____
	zánět šlachy	_____
	mezišlachový	_____
	podšlachový	_____
	nitrošlachový	_____
mobilis:	nepohyblivý	_____
	pohyblivost	_____
	nepohyblivost	_____
caput:	hlavička	_____
	hlavový/hlavní	_____
	týl	_____
	týlní	_____
	opatřený hlavou	_____
operatio:	operační	_____
	operovatelný	_____
	předoperační	_____
	neoperovatelný	_____
	pooperační	_____

**11. Doplňte do diagnóz vynechané výrazy (použijte termíny z rámečku a uveďte je v gramaticky správném tvaru) a diagnózy přeložte:**

arterialis clavicula cor coxarthrosis distensio fractura frontalis l. dx. lobus melanoma

Tumor \_\_\_\_\_ sup. pulm. l. dx.

\_\_\_\_\_

Dysfunctio atrii \_\_\_\_\_ l. sin.

\_\_\_\_\_

Tu cutis brachii et femoris \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

St. p. fracturam \_\_\_\_\_ l. sin.

\_\_\_\_\_

Hypertensio \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_ olecrani ulnae sin. et subcapitalis radii sin.

\_\_\_\_\_

Contusio capitis reg. \_\_\_\_\_ l. sin

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_ malignum cruris l. sin. in anam., stp. excisionem latam

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_ ligamentorum collumnae vertebralis cervicalis v.s.

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_ bilat. gr. II.

\_\_\_\_\_

**12. Na každém řádku podtrhněte slovo, které mezi ostatní nepatří:**

- arthrosis, prognosis, nephrosis, psychosis, spondylosis, tuberculosis, dermatosis
- fibroma, myoma, osteoma, sarcoma, lipoma, adenoma, symptoma
- ophthalmia, appendicitis, cervicitis, myitis, sitis, tendinitis, pneumonia

**13. Pomocí předpon (popř. také přípon) odvoďte termíny od předepsaných řeckých základů:**

<b>Vzor: encephalon (mozek):</b>	<b>mezimozek</b>	<b>diencephalon</b>
	<b>zadní mozek</b>	<b>metencephalon</b>
-tonia (od <i>tonos</i> – napětí):	zvýšený tlak _____	_____
	snížený tlak _____	_____
	ztráta napětí svalů _____	_____
-physis (od <i>fyein</i> - růst):	(mozkový) podvěsek _____	_____
	výrůstek, hrbolek kosti _____	_____
	konec dlouhé kosti _____	_____
	střední část dlouhé kosti _____	_____
	kostěný srůst, spona _____	_____
parasitus (cizopasník):	parazit žijící uvnitř těla hostitele _____	_____
	parazit žijící na povrchu těla _____	_____
	působící proti parazitům _____	_____
-aemia (od <i>haima</i> – krev):	chudokrevnost _____	_____
	překrvení _____	_____
	snížené množství krve _____	_____
stasis (stání, zastavení):	druhotné chorobné ložisko _____	_____
	rozestup (např. svalů) _____	_____
	neschopnost stát _____	_____

**14. Vytvořte z řady slov jeden víceslovný termín připojením náležitých pádových koncovek (pořadí slov neměňte):**

Symptoma (pl.) – arthritis – rheumaticus

---

Dystrophia – musculus (pl.) – progressivus

---

Status – post – operatio – myomatosis – uterus

---

Dolor (pl.) – epigastrium – et – hypogastrium – latus – dexter – in – graviditas

---

Fractura – crus – dexter – osteosynthesis – fibula – et – tibia – curatus

---

Subluxatio – endoprothesis – totalis – coxa – latus – sinister

---

**15. Odhadněte význam:**

in absentia

---

primo loco

---

per vias naturales

---

intra muros

---

vita minima

---

mens sana in corpore sano

---